

Винахід відноситься до талузі медицини, насамперед, до фтизіатрії фтизіохірургії і може бути використаний для лікування хворих на туберкульоз легень.

Відомий спосіб лікування туберкульозу легень /1/, що ґрунтується на введенні в організм етіопатогенетичних препаратів ен-теропарентерально і на щоденному ендолімфатичному введенні; канаміцину 1,5 г + Ізоніазид 10% 5 мл + етіонамід 0,5 г + клафоран 3 г, контрікал 10 тис. АТРе + преднізолон 30мг + гепар'н 10 тис. од. на протязі 1,5-2 місяців.

Однак, ендолімфатичне введення протитуберкульозних препаратів, хоч і діє на мікобактерії туберкульозу, що знаходяться в лімфатичній системі, проте не спричиняє достатньої санації дренуючого патологічний процес бронха і евакуації харкотиння, а також не створює зверхвисоких концентрацій ліків у патологічному вогнищі. Тим самим створюється передумова для заплівання харкотиння в сусідні бронхи і розповсюдження Інфекції, що продовжує тривалість лікування.

В основу винаходу поставлене завдання удосконалити спосіб лікування туберкульозу легень, в якому лікарські препарати вводять водночас ендолімфатично, ендобронхіально і ентеро-парентерально, співвідношення тривалості лікування якими 1:1:3 і введення препаратів здійснюється на тлі ен-добронхіальної магнітотерапії терміном прийнятим за 1 і за рахунок цього забезпечується створення зверхвисоких концентрацій лікарських препаратів у патологічному вогнищі й попередження ендобронхіального розповсюдження туберкульозної інфекції, в результаті максимального скорочуються терміни лікування і загоєння проходить при мінімальних залишкових змінах, що попереджує реактивацію туберкульозу.

Поставлене завдання вирішується тим, що у способі лікування туберкульозу легень, який ґрунтується на введенні в організм етіопатогенетичних препаратів ентеро-парентерально і ендолімфатично, згідно з винаходом, препарати вводять водночас ендолімфатично, ендобронхіально і ентеро-парентерально, співвідношення тривалості лікування якими 1:1:3 здійснюється на тлі ендобронхіальної магнітотерапії терміном, прийнятим за 1.

Клінічними дослідженнями встановлено, що чим більшай стабільніша концентрація етіопатогенетичних лікарських препаратів у вогнищі специфічного ураження, тим швидше настає загоєння і з мінімальними наслідками, що попереджують реактивацію туберкульозу легень.

Спосіб здійснюють таким чином.

Хворим із будь-якою клінічною формою туберкульозу легень, як вперше діагностованого, так й хронічного або з рецидивом, призначають ентеральне і парентеральне введення ліків за відомими схемами, наприклад, ізоніазид всередину, ріфампіцин внутрішньовенно. Ці препарати через кров'яне русло омивають патологічний процес і діють на мікобактерії туберкульозу, а в лімфатичній системі й дренуючих бронхах мікобактерії туберкульозу не відчують згубного впливу на них.

Тому водночас здійснюють мікротрахео-стомію катетером, на кінці якого фіксована магнітна муфта, тобто омагнічений кінець катетера, і вводять його у дренуючий туберкульозний патологічний процес бронх під контролем бронхоскопії. Через прозір катетеру вводять необхідні препарати, з окрема ізоніазид 10% (або ріфампіцин) + дімексид 20% у співвідношенні 1:1 по 1-3 мл 6-7 разів на день. Поряд із дією медикаментів здійснюється протизапальна й розсмоктувальна дія магнітного поля.

Для того, щоб "стерилізувати" лімфатичну систему і внутрішньогрудні регіональні лімфатичні вузли, водночас проводять щоденне ендолімфатичне введення: канаміцин 1,5 г + Ізоніазид 10% 5 мл + етіонамід 0,5 г + клафоран 3,0 г, контрі кал 10 тис. АТРе + преднізолон 30 мг + гепарин 10 тис.од., як зазначено в прототипі.

Оптимальні терміни лікування ендолімфатично і ендобронхіально по 10 діб, ентеро-парентерально 30 діб, тобто у співвідношенні 1:1:3.

При такому суперінтенсивному способі лікування лікарські препарати всіма можливими шляхами (кров'яний, лімфатичний і ендобронхіальний) поступають в глибину патологічного процесу, створюючи там зверхвисокі концентрації, стерилізують специфічне вогнище і сприяють його розсмоктуванню або загоєнню порожнини розпаду.

Конкретні приклади застосування способу.

Приклад 1. Хворий Л., 29 років, № історії хвороби 2230, поступив у відділення з діагнозом рецидив фіброзно-кавернозного туберкульозу лівої оперованої легені в фазі Інфільтрації, БК +/- прогресування, ВН II ст. Захворів 4 роки тому назад: Інфільтративний туберкульоз в/долі лівої легені в фазі розпаду, БК +/-/. Після консервативної терапії протягом 1-го року виконана операція - резекція верхньої частки лівої легені. Через 2 роки рецидив захворювання. Стаціонарно отримував консервативну терапію, яка була без ефекту. Процес прогресував, з'явилася нечутливість мікобактерій до препаратів (стрептоміцин, етамбутол, піразинамід).

Рентгенологічно: зліва - стан після резекції верхньої частки, в залишковій частці легені кілька каверн, сама велика - багатокамерна; інфільтрація навколо каверн, поліморфні вогнища, в корні легені збільшені лімфатичні залози.

Бронхоскопічно: післяопераційна деформація бронхів лівої легені, ендобронхіт III ст. запалення. Враховуючи прогресування процесу, неефективність звичайної консервативної терапії, наявність ендобронхіту, нечутливості мікобактерій до препаратів та в якості передопераційної підготовки хворому розпочато лікування за методом, що заявляється.

Всередину призначено ізоніазиду 300 мг + ріфампіцину 600 мг на день, а також піразинамід 2000 мг + етамбутолу 1200 мг всередину + стрептоміцину 750 мг внутрішньом'язево по чергово 1 раз на день.

Під місцевою анестезією 0,5% розчином новокаїну проколюють міжхрящеве кільце трахеї та через прозір голки ввели мікроіригатор з омагніченим кінцем, а голку вийняли. Зразу ж під контролем фібробронхоскопії ввели зазначений мікроіригатор в лівий головний бронх, через який 6 разів на день вводили розчин ріфампіцину (0,6 г на добу) з 20% розчином дімексиду у співвідношенні 1:1.

Разом з тим розпочато ендолімфатичне введення препаратів. Хворому на тилі стопи відпрепаровано лімфатичний судос, в який вводили препарати враховуючи чутливість мікобактерій до протитуберкульозних препаратів 1 раз на добу (канаміцин 1,5 г; Ізоніазид 10% - 5,0 мл; цефазолін 3,0 г; гідрокортизон 100 мг; 20 тис. од. контрікалу; 10 тис. од. гепарину). Швидкість введення препаратів склала 2 мл на хвилину. Покращення

стану вже відмічається після другого введення. Після 9-ти сеансів стан хворого значно покращився, нормалізувалася температура, зникло відходження мокроти, рентгенологічно виявлена значна позитивна динаміка, зник ендобронхіт. Ендобронхіальне і ендолімфатичне лікування припинили, ен-теро-парентеральне продовжували. Це дозволило через 27 днів після поступлення виконати операцію - видалення нижньої частки лівої легені за типом пневмонектомії. Післяопераційний період перебігав без особливостей. Шви знято на 11-й день, рана зажила первинним натягом. Виписаний через 1 місяць у задовільному стані для продовження лікування за місцем проживання.

Через 1 і 2 роки контрольний огляд - почуває себе гарно, ознак рецидиву захворювання немає.

Приклад 2. Хворий З., 39 років, № Історії хвороби 2883, поступив у відділення з діагнозом фіброзно-кавернозний туберкульоз правої легені (полікаверноз) з відсівом у ліву легеню, ускладнений правобічною субтотальною емпіємою плеври, БК +/-, ВН II-III ст. Доставлений каретою швидкої допомоги, у крайнє важкому стані з явищами сепсису та дихальної недостатності. Хворіє протягом місяця, за допомогою не звертався.

Рентгенологічно: справа зруйнована легеня, каверни на усьому протязі, навколо інфільтрація, легеня колабована на 2/3 об'єму, в плевральній порожнині газ та рідина на рівні VI ребра. Зліва - багато вогнищ різного розміру, свіжі невеликі порожнини розпаду.

Бронхоскопія: гнійний ендобронхіт III ст. запалення.

Поставлено дренаж, санація і активна аспірація змісту порожнини з вводом антибіотиків.

Враховуючи розповсюдженість процесу, виражену активність, септичні явища розпочато курс лікування за методом, що заявляється.

Як і в попередньому прикладі всередину призначили ізоніазид 300 мг + ріфампіцин 600 мг на день; піразинамід 2000 мг + етам-бутол 1200 мг - всередину + канаміцин 1000 мг внутрішньом'язево щоденно до операції та в післяопераційному періоді.

Омагнічений мікроіригатор через мікротрахеостому ввели в правий головний бронх і 8 днів по 7 разів на день вводили по 2-3 мл суміші Ізоніазиду 10% + дімексиду 20% у співвідношенні 1:1.

Одночасно розпочато ендолімфатичне введення препаратів (стрептоміцин - 1,5 г; Ізоніазид 10% - 5,0 мл; цефазолін 3,0 г; гідрокортизон - 100 мг, контрікал - 20 тис.од., Ютис.од. гепарину). Швидкість введення препаратів складала 2 мл на хвилину. Препарати вводили 1 раз на добу. Позитивні зміни відмічалися вже після третього введення. Після 8 сеансів стан хворого задовільний, нормалізувалася температура, зникло відходження харкотиння, позитивна рентгенологічна динаміка, ендобронхіт I ст. запалення. Через 2 тижні дренаж видалено: права легеня розправлена, вільної плевральної порожнини немає. Звичайна протитуберкульозна терапія, інгаляції з ліпіном та антибіотиками протягом 1 місяця. Все це дозволило виконати правобічну плевропневмонектомію. Післяопераційний період - без особливостей. Шви зняті на 10 добу. Рана загоїлася первинним натягом. Виписаний через 2 місяці у задовільному стані для продовження лікування у санаторії та по місцю проживання.

Контрольний огляд через 1 рік. Почуває себе добре, признаков рецидиву захворювання немає.

Ефективність лікування вивчена у 3-х групах хворих, і зображена в таблиці.

Із таблиці видно, що заявлений спосіб лікування дозволяє майже у 2-5 разів скоротити тривалість лікування й поліпшити його ефективність, незважаючи на певну його трудомісткість, яка себе оправдовує за рахунок того, що забезпечується створення зверхвисоких концентрацій лікарських препаратів у патологічному вогнищі й попередження ендобронхіального розповсюдження туберкульозної інфекції, а загоєння порожнини розпаду проходить при мінімальних залишкових змінах, що попереджує реактивацію туберкульозу. Тому він може бути рекомендований для широкої клінічної практики.

Результати лікування туберкульозу легень різними методами

Способи лікування	Кількість хворих	Тривалість лікування, в днях	Результати лікування					Реактивація процесу
			Загоєння каверн	Залишилися порожнини	Залишкові зміни			
					Великі	Малі	Відсутні	
1. Ентеро-парентеральний	60	160,0 ± 12,4	42	18	57	3	-	3
2. Ендолімфатичний	21	57,2 ± 4,5	19	2	17	4	-	1
3. Заявлений	12	30,1 ± 2,4	12	-	1	4	7	-